

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2011-1-160 (Menfi Tespit)
Karar Sayısı : 11-48/1215-428
Karar Tarihi : 22.09.2011

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : Doç. Dr. Mustafa ATEŞ, İsmail Hakkı KARAKELLE,
Doç. Dr. Cevdet İlhan GÜNAY, Dr. Murat ÇETİNKAYA,
Reşit GÜRPINAR, Prof. Dr. Metin TOPRAK

B. RAPORTÖRLER : Şamil PİŞMAF, Tuğçe KOYUNCU, Emine TOKGÖZ

C. BİLDİRİMDE

BULUNAN : Petrol Sanayi Derneği
Temsilcisi: Av. Dr. İ. Yılmaz ASLAN, Av. İsmail Ünal DOĞAN
Gazi Umur Paşa Sok. Bimar Plaza No 38/8 Balmumcu
Beşiktaş/İstanbul

D. DOSYA KONUSU: Petrol Sanayi Derneği veya anlaşılacak bağımsız bir araştırma kuruluşu tarafından haftalık ya da aylık olarak akaryakıt ve LPG piyasasında bazı bilgilerin toplanarak Petrol Sanayi Derneği tarafından istatistikî veri olarak derlenmesine ve değerlendirmeler ile kamuoyuyla paylaşılmasına yönelik uygulamaya menfi tespit belgesi verilmesi ya da muafiyet tanınması talebi.

E. DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına 05.08.2011 tarih ve 5683 sayı ile giren bildirim üzerine 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un ilgili hükümleri uyarınca yapılan inceleme sonucunda düzenlenen 15.09.2011 tarih ve 2011-1-160/MM-11-389.ŞP sayılı Muafiyet Ön İnceleme Raporu 21.09.2011 tarih ve REK.0.15.00.00-130/272 sayılı Başkanlık Önergisi ile 11-48 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

F. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: İlgili raporda,

- Petrol Sanayi Derneği tarafından haftalık ya da aylık olarak akaryakıt ve oto LPG piyasalarındaki kimi bilgilerin toplanarak istatistikî veri olarak derlenmesi ve değerlendirmelerle birlikte kamuoyuyla paylaşılmasına ilişkin bildirim konusu uygulamaya, veri toplama ve derleme işlemlerinin bağımsız kuruluş ya da kuruluşlar eliyle yürütülmesi halinde 4054 sayılı Kanun'un 8. maddesi kapsamında menfi tespit belgesi verilebileceği,
- EPDK'nın ilgili pazarlar kapsamında yürüttüğü faaliyetler ile görev alanına giren mevzuatın uygulanmasında dikkate alınmak üzere, rakip teşebbüsler arası rekabete hassas bilgilerin değişiminin ve genel olarak pazar şeffaflığının, ilgili pazarlarda ortaya çıkarması muhtemel rekabeti kısıtlayıcı etkilerine ilişkin olarak, aynı Kanun'un 30. maddesinin birinci fıkrasının (f) bendi uyarınca Başkanlık görüşü gönderilmesinin uygun olacağı,

görüşü ifade edilmiştir.

G. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

G.1. Petrol Sanayi Derneği (PETDER)

PETDER 23.09.1996 tarihinde ülkenin önde gelen akaryakıt dağıtım şirketleri tarafından kurulmuştur. Dernek, akaryakıtlar, yağlama yağları ve LPG ürünlerinin üretimi, depolanması, ikmali, dağıtımı, taşınması, kullanımı, sağlık, emniyet ve çevre

50 ile ilgili konularında çalışmalarda bulunmaktadır. Bu çerçevede, 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanunu uyarınca akaryakıt, LPG ve yağlama yağlarının güvenli ve ekonomik olarak piyasaya sunumunun temini, piyasa faaliyetlerinin şeffaf, eşitlikçi, istikrarlı bir şekilde sürdürülebilmesi, haksız rekabetin, tüketici ve insan sağlığına zararlı eylemlerin önlenmesi ve sektör standartlarının geliştirilmesi Derneğin amaçları olarak ifade edilmektedir.

4054 sayılı Kanun'un 3. maddesine göre bir teşebbüs birliği olan PETDER'in halihazırdaki üyeleri; Shell&Turcas Petrol A.Ş., Turcas Petrol A.Ş., Total Oil Türkiye A.Ş., BP Petrolleri A.Ş., Belgin Madeni Yağlar A.Ş., Petrol Ofisi A.Ş., Delta Akaryakıt Ticaret A.Ş. ve Altınbaş Petrol ve Ticaret A.Ş.'dir.

G.2. İlgili Pazar

60 Bildirim konusu uygulama ile hakkında bilgilerin derlenip yayınlanacağı pazarlar benzin, motorin ve oto LPG ürünleri dağıtım pazarı olduğundan ilgili ürün pazarları, "beyaz akaryakıt ürünleri dağıtım pazarı" ve "oto LPG dağıtım pazarı" olarak tanımlanmıştır. Diğer taraftan, dağıtım faaliyetinin yurt çapında gerçekleştirilmesi ve ilgili hizmetler bakımından rekabet şartlarının farklılaşmasına neden olacak bir unsur bulunmaması nedeniyle ilgili coğrafi Pazar, "Türkiye" olarak belirlenmiştir.

G.3. Başvuru Konusu Uygulama

70 Başvuru konusu uygulama kapsamında pazara ilişkin çeşitli bilgilerin haftalık ve aylık olarak bağımsız araştırma kuruluşları veya doğrudan PETDER tarafından yürütülecek piyasa araştırması yoluyla pazardan toplanması ve bu bilgilerin kümülatif olarak istatistiki ortalama veriler şeklinde ve bilimsel değerlendirmeler ile işlenerek Derneğin internet sayfasında duyurulması planlanmaktadır. Ayrıca elde edilen istatistiki veriler, gerektiğinde kamuoyuna yapılacak olan açıklama ve raporlarda kullanılacaktır.

Bildirim formunda yer alan bilgilere göre, başvuru konusu işlem kapsamında haftalık ve üç aylık olarak derlenecek veriler şu şekildedir:

Haftalık olarak derlenecek bilgiler:

- a) AB Komisyonu Petrol Bülteni'ndeki benzin ve motorin pompa fiyatları, vergileri ile İspanya, Yunanistan, Fransa ve İtalya'daki resmi kaynakların internet sitelerinde yayımlanan benzin, motorin ve oto LPG pompa fiyatları bilgileri,
- b) a'daki bilgilerin derlendiği ülkelerdeki vergisiz benzin ve motorin pompa fiyatları ile Türkiye'deki vergisiz benzin, motorin ve var olması halinde oto LPG pompa fiyatlarının karşılaştırılması suretiyle elde edilen veriler ve sayılan ülkelerdeki dolaylı vergilerin karşılaştırmalı verileri,
- c) Platts ve Argus gibi sektörde referans kabul edilen kuruluşlarca, günlük, haftalık ya da aylık bazda yayınlanan Brent Petrolü, MEAN CIF Med Benzin, Mean Motorin ve SONATRACH aylık LPG fiyatları (\$/ton) ve haftalık değişim oranları,
- d) Benzin, motorin ve oto LPG bakımından EPDK verilerine göre İstanbul Avrupa yakasındaki en büyük işlem hacmine sahip 8 dağıtım şirketinin kendi internet sitelerinde yayınlanan ortalama pompa tavan fiyatları (TL/lt),
- e) Türkiye'deki benzin, motorin ve oto LPG'deki dolaylı vergilerin toplamı ve toplam pompa fiyatı içindeki payı ile ilgili veriler.

Üç aylık olarak derlenecek bilgiler:

- a) Türkiye, İspanya, Yunanistan, Fransa ve İtalya'da vergili ve vergisiz benzin, motorin ve oto LPG pompa fiyatlarının son üç aydaki gelişimini gösterir veriler,
- b) Platts CIF Med değeri üzerinden benzin, motorin, oto LPG fiyatlarını (TL/lt) ve değişimlerini gösterir veriler,

c) Benzin, motorin ve oto LPG'de dolaylı vergilerin toplam pompa fiyatı içindeki paylarını ve dönemsel değişimlerini gösterir veriler,

d) İstanbul Avrupa yakası ortalama pompa fiyatları ile Akdeniz fiyatları ve İzmit rafineri fiyatları esas alınarak brüt ve teorik olarak hesaplanmış dağıtım marjını gösterir veriler.

100 Bildirim formunda, haftalık olarak derlenecek olan bilgilerin hâlihazırda halka açık olduğu; ilgili kurum ve kuruluşların web sayfalarından söz konusu bilgilere ulaşılabileceği ifade edilmektedir. Üç aylık olarak derlenecek bilgilerin de yine kamuya açık olan bağımsız kaynaklardan elde edilebileceği; rafineri çıkış fiyatı verilerinin ise EPDK tarafından yayımlanan raporlarda bulunduğu, bunun yanında Petrol Piyasası Fiyatlandırma Yönetmeliği uyarınca tarife sistemi ile belirlenen fiyatlara herhangi bir dağıtıcının kolaylıkla erişebileceği belirtilmektedir. Bu çerçevede EPDK internet sayfasından, doğrudan rafineriden veya belirli bir üyeden elde edilecek rafineri çıkış fiyatları baz alınarak, İstanbul Avrupa yakası ve Akdeniz ortalama pompa fiyatları doğrultusunda yaklaşık dağıtım marjlarının hesaplanacağı açıklanmaktadır.

110 Uygulamanın amacı olarak, petrol fiyatlarındaki dalgalanmalarla ilgili bilgi kirliliğine son verilerek bu hususta bilimsel verilerin kamuoyuna ulaştırılması gösterilmektedir. Ayrıca uygulama, Türkiye'deki vergili ve vergisiz fiyatların Avrupa ülkeleriyle karşılaştırılabilmesini de sağlayacaktır. Mevcut karşılaştırmaların hatalı olabilmesi sebebiyle dünyadaki akaryakıt fiyat değişimlerinin Türkiye'ye nasıl yansıdığına analiz edilebilmesi için daha sağlıklı bir mukayeseye ihtiyaç duyulduğu ifade edilmektedir.

G.4. Menfi Tespit Değerlendirmesi

120 4054 sayılı Kanun'un 8. maddesinde, ilgili teşebbüslerin veya teşebbüs birliklerinin başvurusu üzerine Kurulun, bir anlaşmanın, kararın, eylemin veya birleşme ve devralmanın Kanun'un 4, 6 ve 7. maddelerine aykırı olmadığını gösteren bir menfi tespit belgesi verebileceği hükme bağlanmıştır. Başvuru konusu uygulama Kanun'un 7. maddesi kapsamında birleşme veya devralma işlemi niteliğinde bulunmadığından değerlendirme 4054 sayılı Kanun'un 4 ve 6. maddeleri kapsamında yapılmıştır.

G.4.1. Kanun'un 4. Maddesi Kapsamında Yapılan Değerlendirme

130 Başvuru konusu uygulama kapsamında, beyaz akaryakıt ürünleri ve oto LPG pazarına ilişkin çeşitli bilgilerin PETDER veya onunla anlaşmalı bağımsız bir şirket tarafından toplanması, toplanan bu bilgilerin derlenerek değerlendirmelerle birlikte kamuoyuna açıklanması söz konusudur. Pazardaki şeffaflık düzeyini artıracak ve/veya rakip teşebbüsler arasında rekabete hassas bilgi değişimine yol açabilecek türden bilgi değişimleri, 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinde yasaklanan türden bir anlaşma, uyumlu eylem veya teşebbüs birliği kararı oluşturabilmektedir. Bu doğrultuda rekabet hukukunda bilgi değişimi hususunun ve bahse konu uygulamanın 4. madde çerçevesinde herhangi bir sakınca yaratıp yaratmayacağına irdelenmesi gerekmektedir.

140 Rekabet hukuku bakımından en geniş haliyle bilgi değişimi, aynı endüstride faaliyet gösteren iki veya daha fazla teşebbüsün tek yanlı yahut karşılıklı olarak, rekabetçi kararlarına etki eden her türlü ticari bilgilerini paylaşmaları olarak tanımlanabilir.¹ Bilgi değişimi kimi durumlarda pazardaki rekabet düzeyini ve iktisadi etkinliği artırabilirken kimi durumlarda ise rekabet aykırı veya rekabet üzerinde etkisiz olabilir. Rekabete aykırı bilgi değişimleri duruma göre daha ağır bir rekabet ihlalinin parçası veya tamamlayıcısı olabileceği gibi, bir kolaylaştırıcı eylem yahut bağımsız bir ihlal niteliği taşıyabilir. Bilgi değişiminin ilgili pazardaki rekabet üzerindeki net sonucunu

¹ AZCUENAGA, M. L. (1994), *Price Surveys, Benchmarking and Information Exchanges*, American Society of Association Executives, 8th Annual Legal Symposium, Washington, D.C. (November 8, 1994), s.3-4.

değerlendirebilmek için öncelikle ilgili pazarın yapısının, değişime konu bilgilerin niteliklerinin ve bilgi değişiminin nasıl uygulandığının analiz edilmesi gerekmektedir:

Pazarın Yapısı

Tam rekabet piyasaları, ilgili piyasada faaliyet gösteren bütün alıcıların ve satıcıların tam bilgiye sahip oldukları varsayımını içermektedir. Bilgi değişimi bu tür pazarların etkinlik sağlayan bir özelliğidir. Bu nedenle bilgi değişimi, gerçekte rekabet düzeyinin görece düşük olduğu ve yapısal olarak rekabete aykırı koordinasyona uygun nitelik arz eden oligopol piyasalarında önemli bir sorun olarak rekabet otoritelerini meşgul edebilmektedir.

150 Bu çerçevede yoğunlaşmış bir yapı arz eden, homojen ürünlerin değişime konu olduğu, maliyetlerin benzer, arz ve talebin kararlı olduğu, yüksek giriş ve çıkış engellerinin bulunduğu, teşebbüsler arasında tekrarlanan etkileşimin var olduğu pazarlarda, veri bir bilgi değişiminin “kolaylaştırıcı eylem” (*facilitating practice*) görevi görme veya bağımsız bir ihlal niteliği taşıma ihtimali daha yüksektir. Böyle koşulların varlığında bilgi değişimi, rekabeti kısıtlayıcı açık bir anlaşma olmaksızın teşebbüsler arasında ortak bir anlayışa ulaşmayı ve/veya anlaşmadan sapanları ya da pazara girişleri tespit ederek uygun cezalandırma stratejileri geliştirmeye imkân tanınması bakımından mevcut bir anlaşmayı sürdürmeyi mümkün kılmaktadır.

160 İlgili pazarlar bu kapsamında incelendiğinde; beyaz akaryakıt dağıtım pazarında EPDK'nın 2010 yılı Petrol Piyasası Sektör Raporu'na göre dağıtıcı lisansına sahip olan 49 teşebbüs bulunduğu görülmektedir. Buna karşın CR5 oranı yaklaşık %78 (benzin %86, motorin %76); Herfindahl Hirschman Index'ine (HHI) göre yoğunlaşma oranı ise yaklaşık 1450'dir. Dolayısıyla görece yüksek teşebbüs sayısına karşın yoğunlaşmış bir piyasa yapısı sergilemektedir.

Oto LPG dağıtım pazarında ise 2010 EPDK Sektör Raporu verilerine göre 65 teşebbüs faaliyette bulunmakta olup CR5 oranı yaklaşık %59, pazardaki HHI değeri ise yaklaşık 970 seviyesindedir. Dolayısıyla oto LPG pazarında yoğunlaşma oranlarının görece düşük olduğu değerlendirilmektedir.

170 İlgili pazarlarda değişime konu ürünler incelendiğinde, benzinin ve motorinin çeşitli spesifikasyonlara göre üretilebilmekle birlikte, “Petrol Piyasasında Ulusal Marker Uygulamasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik”, “Petrol Piyasasında Uygulanacak Teknik Kriterler Hakkında Yönetmelik” ve “Benzin ve Motorin Kalitesi Yönetmeliği” dikkate alındığında ülkemizde satışa sunulan benzin ve motorin türlerinin büyük ölçüde homojen nitelikte ürünler olduğu değerlendirilmektedir. Bütan ve propan gazlarının belirli oranlarda karışımından oluşabilen oto LPG için de benzer bir değerlendirme yapmak mümkün görünmektedir. Nitekim ülkemizde tüketilen oto LPG ürünleri genellikle %70 oranında bütan ve %30 oranında propan içermektedir.

180 Arz ve talep yapılarına bakıldığında ise, gerek EPDK verileri gerekse PETDER raporlarına göre genel olarak beyaz akaryakıt ürünleri ve motorin türleri talebinin görece istikrarlı bir seyir izlediği; benzin türleri tüketiminde 2005 yılından itibaren sürekli bir düşüş gözlenirken, oto LPG tüketiminde 2006 yılından itibaren istikrarlı olarak artış eğilimi gözlemlendiği anlaşılmaktadır. Bununla birlikte dosyada yer alan bilgi ve belgelere göre, özellikle 2007 yılından itibaren pazardaki talep düzeyinde önemli dalgalanmalar yaşanmadığı, bu çerçevede talebin görece durağan bir yapı arz ettiği görülmektedir.

İlgili pazarlar, pazara giriş koşulları açısından değerlendirildiğinde, geçmiş tarihli Kurul kararlarına² da yansıdığı üzere, esasen akaryakıt ve LPG dağıtım lisansı alabilmek için pazarda önemli bir hukuki giriş engeli bulunmamakla birlikte, akaryakıt ürünlerinin tüketiciyle bulunduğu istasyonlar bakımından 5015 ve 5307 sayılı Kanunlarda düzenlenen kilometre tahdidi ile istasyon ruhsatı alabilecek arsa bulma zorluğu, kısmi giriş engelleri olarak nitelenebilecektir. EPDK verilerine göre beyaz akaryakıt ürünleri dağıtım pazarı bakımından 2005 yılı itibarıyla 39 olan lisanslı dağıtım şirketi sayısı, 2010 yılı sonu itibarıyla 49'a ulaşmıştır. Oto LPG dağıtım pazarında ise 2006 yılı itibarıyla LPG dağıtım lisansına sahip şirket sayısı 56 iken, 2010 yılında bu sayı 65'e yükselmiştir. Bununla birlikte dosyada yer alan bilgiler incelendiğinde, ilgili pazarlarda yüksek pazar payına sahip teşebbüslerin, uzun yıllardır bu pazarlarda yer aldıkları görülmektedir. Bu bakımdan ilgili pazarlarda faaliyet gösteren teşebbüsler arasında tekrarlanan etkileşimin bulunduğu anlaşılmaktadır.

Teşebbüslerin maliyet yapılarına ilişkin olarak ise mevcut durumda yeterli veri bulunmamaktadır. Bununla birlikte, teşebbüslerin maliyet yapılarında benzerlik bulunup bulunmadığı yönünde bir değerlendirmeden bağımsız olarak, ilgili pazarların veri bir bilgi değişimi anlaşmasının rekabete aykırı etki gösterme ihtimalinin göz ardı edilemeyeceği oligopol piyasalarının temel özelliklerini barındırdıkları değerlendirilmektedir.

Diğer yandan bilgi değişiminin rekabet açısından yaratabileceği etkilerin değerlendirilmesinde, salt pazardaki yoğunlaşma oranları, arz ve talebin durumu ve değişime konu ürünün özellikleri gibi hususları dikkate almak tek başına yeterli değildir. Bilgi değişiminin piyasada yaratacağı etki, piyasadaki mevcut şeffaflık düzeyine de bağlıdır.

Bilgi değişimi yoluyla pazarın şeffaflaşmasının iki yönü bulunmaktadır. Bir taraftan, artan şeffaflık, üretim ve tahsis etkinliğini artırabilirken diğer taraftan da rakiplerin rekabetçi davranışlarının koordinasyonunu kolaylaştırabilmekte ve/veya kimi durumlarda giriş engeli yaratarak potansiyel rakiplerin pazara girişlerini zorlaştırabilmektedir. Diğer taraftan belirli hallederde pazardaki şeffaflık oranı hâlihazırda o kadar yüksek olabilir ki, bilgi paylaşımı nötr bir etkiye sahip olabilir. Bu çerçevede esasen bilgi değişiminin pazardaki şeffaflık düzeyine katkısı ne kadar kısıtlıysa, ilgili pazarda bilgi değişiminden kaynaklanan rekabeti kısıtlayıcı bir etkinin ortaya çıkma ihtimali de o kadar sınırlıdır. Dolayısıyla, PETDER tarafından hayata geçirilmesi planlanan uygulama açısından yapılacak değerlendirmede kilit noktayı söz konusu uygulamanın pazardaki şeffaflığı ne kadar daha artacağı oluşturmaktadır. Bu kapsamda, gerek beyaz akaryakıt ürünleri gerekse oto LPG pazarlarındaki mevcut şeffaflık düzeylerinin irdelenmesi gerekmektedir.

5015 sayılı Petrol Piyasası Kanunu, 5307 sayılı LPG Piyasası Kanunu ve ilgili ikincil düzenlemeler uyarınca rafineri ve dağıtım lisansı sahiplerinin düzenli olarak fiyat, üretim, satış, ithalat, ihracat vb. bilgilerini EPDK'ya bildirim zorunluluğu bulunmaktadır. EPDK tarafından toplanan bu bilgiler çerçevesinde belirli bir bölgeye ilişkin olarak en yüksek işlem hacmine sahip sekiz dağıtım şirketinin tavsiye edilen tavan fiyatlarının ortalaması, il özelinde satış miktarları, rafineri, üretim, ithalat fiyatları düzenli olarak yayımlanan sektör raporları ve "Özet Piyasa Rakamları" başlığı altında veya internet sitesi aracılığıyla yine EPDK tarafından duyurulmaktadır. Bunun yanında her bir dağıtım şirketi, zorunlu olarak, ilçe bazında tavsiye edilen bayi satış fiyatlarını internet siteleri aracılığıyla yayımlamak durumunda olduğu gibi bu bilgilere yine EPDK internet sitesinden de erişilebilmektedir. Ayrıca akaryakıt pazarında toptan, dağıtıcı ve bayi

² Bu yönde, Rekabet Kurulunun 24.06.2010 tarihli ve 10-45/806-267 sayılı; 18.03.2010 tarihli ve 10-24/338-122 sayılı kararlar örnek olarak verilebilir.

fiyatları ortalamalarına da aylık sektör raporlarında haftalar itibarıyla yer verilmektedir. EPDK, İstanbul Avrupa Yakası bakımından bildirim konusu ürünlerin dağıtıcılar tarafından bayilere uygulanan fiyatlarını günlük bazda ortalama olarak da yayınlamaktadır.

240 Bu çerçevede gerek beyaz akaryakıt ürünleri ve oto LPG pazarlarına ilişkin ilgili mevzuattan kaynaklanan yükümlülükler gerekse EPDK'nın uygulamaları nedeniyle, ilgili pazarların bilgiye erişimin son derece kolay ve maliyetsiz olduğu, aşırı derecede şeffaflaşmış birer yapı arz ettikleri değerlendirilmektedir. Bu nedenle, mevcut şartlarda şeffaflığın bu denli yüksek olduğu ilgili pazarlar bakımından, bildirim konusu uygulamanın şeffaflık seviyesine olan katkısının ihmal edilebilir düzeyde olduğu anlaşılmaktadır.

Paylaşılan Bilgilerin Nitelikleri

Bilgi değişiminin olası rekabete aykırı etkilerinin değerlendirilmesinde, ilgili piyasanın yapısı kadar, paylaşılan bilgilerin niteliklerinin de dikkate alınması gerekmektedir. Bu çerçevede genel olarak bilginin konusu, yaşı, topluluk seviyesi ve ne kadar karmaşık olduğu gibi hususlar incelenmelidir.

250 Paylaşılan bilgilerin niteliklerinde en önemli unsurlardan biri bilginin yaşıdır. Bilgiler, cari veya geçmişe dönük ya da geleceğe yönelik olabilmektedir. Cari ve geçmişe dönük bilgiler doğaları gereği var olan bir anlaşmanın teşebbüslerce uygulanıp uygulanmadığının denetlenmesi ve teşebbüslerin ortak bir anlayışa ulaşabilmelerinin kolaylaşması işlevi görebilecekken geleceğe yönelik olan bilgilerin paylaşımı teşebbüslerin rekabeti kısıtlayıcı şekilde işbirliği içine girdiklerine delalet edebilmektedir.

260 Her ne kadar rekabete hassas bilgiler ilgili piyasaya ve ürüne göre farklılık gösterebilse de, cari ve geçmiş veriler söz konusu olduğunda genel olarak rekabet açısından en hassas bilgilerin rakiplerin fiyatları, üretim ve satış miktarları olduğu; bunun dışında maliyetler, kapasite kullanım oranları, stok bilgileri ve ticari sır niteliğindeki diğer çeşitli bilgilerin de rekabete hassas nitelik arz ettiği kabul edilmektedir. Bu tip bilgilerin rakipler arasında değişimi pazardaki belirsizliği kaldırıp rakiplerin rekabetçi davranışlarının koordinasyonuna yol açabilmektedir.

270 Bildirim formunda yer verilen açıklamalardan PETDER tarafından derlenecek olan İstanbul Avrupa yakasında EPDK verilerine göre en yüksek işlem hacmine sahip 8 dağıtım şirketine ait tavsiye edilen tavan fiyatlar ile TÜPRAŞ İzmir rafinerisi çıkış fiyatı bilgilerinin yakın geçmişe ait olduğu anlaşılmaktadır. Bununla birlikte derlenen bilgiler neticesinde elde edilen sonuçlar, hiçbir teşebbüsün bireysel fiyat, maliyet ve karlılık verilerini göstermeyecek şekilde toplulaştırılmış bir vaziyette, anonim istatistikî veriler olarak sunulacaktır.

280 Bu konuda dikkate alınması gereken önemli bir nokta, söz konusu bilgilerin önemli bir kısmının hâlihazırda kamuya açık olmasıdır. Şöyle ki, mevcut durumda rakipler, alıcılar ve de üçüncü taraflar dağıtım şirketlerinin tavsiye edilen pompa satış fiyatı bilgilerine gerek ilgili dağıtım şirketlerinin gerekse düzenleyici otoritenin internet sitelerinden eşanlı olarak ve maliyetsiz bir şekilde ulaşabilmektedir. Bu tür bilgiler literatürde "gerçek anlamda kamuya açık bilgi" olarak nitelenmekte ve bu nitelikteki bilgilerin rakipler arasında paylaşılmasının normal olarak rekabeti kısıtlayıcı etki doğurmayacağı kabul edilmektedir. Bunun yanında rafineri çıkış fiyatı bilgileri ise, yukarıda da yer verildiği üzere EPDK tarafından kısa aralıklarla yayımlanan sektör raporlarında kamuya duyurulmaktadır. Diğer yandan PETDER üyesi teşebbüslerin aynı zamanda TÜPRAŞ İzmit rafinerisinin alıcıları konumunda olmaları nedeniyle, rafineri çıkış fiyatlarından herhangi bir teşebbüse özel olarak yapılması ihtimal dahilinde olan

indirim, iskonto vb.ni hariç tutmak kaydıyla, gerçekte rafineri çıkış fiyatı bilgisinin üyeler bakımından önemli bir sır niteliği de taşımadığı değerlendirilmektedir. Bu durum, bildirim konusu uygulamanın ilgili pazardaki rekabet üzerinde en azından nötr bir etkiye sahip olacağına; teşebbüslerin fiyatlama ve arz politikalarının rakiplere önceden duyurulması ve piyasadaki bağımsızlık ve belirsizliğin ortadan kaldırılması gibi bir sonuç doğuramayacağına işaret etmektedir.

Bilgi Değişiminin Uygulama Şekli

290 Temel olarak bilgi değişimi, direkt taraflar arasında, üçüncü taraflar yoluyla ya da doğrudan kamuya açık paylaşım uygulamaları olmak üzere üç şekilde gerçekleştirilmektedir. Bilgi değişiminin rakipler ve alıcılar tarafından maliyetsiz veya en azından makul bir maliyete katlanılarak şekilde ulaşabildiği durum, gerçek anlamda kamuya açık bilgi değişimi olarak nitelenmektedir. Bu türdeki bilgi değişimleri muhtemel bir rekabete aykırı etkinin ortaya çıkması anlamında, normal olarak, bilgilerin taraf teşebbüsler arasında gizli şekilde değiştirilmesine kıyasla daha az risk içermektedir. Benzer şekilde değiştirilecek bilgilerin doğrudan teşebbüsler arasında veya teşebbüs birlikleri aracılığıyla toplanıp derlenmesine kıyasla, bilgi derleme ve toplama işlemlerinin bağımsız üçüncü taraflarca yürütülmesi de, rekabete aykırı etkilerin ortaya çıkması bakımından daha düşük bir risk barındırmaktadır.

Başvuru konusu uygulama kapsamında toplanacak olan İstanbul Avrupa yakası için dağıtıcılar tarafından tavsiye edilen pompa satış fiyatları, hazırlanacak rapor ve benzeri çalışmalarda toplulaştırılmış şekilde kamuya duyurulacağı gibi; bahse konu fiyatların ortalaması ve rafineri fiyatları dikkate alınarak brüt ve teorik olarak hesaplanacak olan dağıtım marjını gösterir veriler de aynı şekilde kamuya açık olarak yayımlanacaktır.

Bunun yanında bildirim formunda taraflar, bilgilerin derlenip sunulmasının bağımsız bir kuruluşça da yapılabileceğini belirtmektedirler. Kuşkusuz rekabetçi bir bakış açısından en arzulanabilir durumu ifade eden bu uygulamanın, bildirim konusu bilgi değişiminden kaynaklanabilecek olası rekabete aykırı etkilerinin bertaraf edilmesinde fayda sağlayacağı düşünülmektedir. Zira mevcut mevzuat çerçevesinde bugün itibarıyla pazarda kısmen veya tamamen kamuya açık olan çeşitli bilgilerin, olası bir mevzuat değişikliği neticesinde bu vasıflarını kaybetme ihtimalleri bulunmaktadır. Benzer şekilde, rafineri çıkış fiyatları verilerinin elde edilebileceği EPDK sektör raporları gibi kamuya açık kaynakların kimi durumlarda belirli bir gecikmeyle yayımlanabildiği gözlenmektedir. Nitekim EPDK Temmuz 2011 Petrol Piyasası Sektör Raporu henüz yayımlanmıştır. Bu nedenle PETDER tarafından uygulamaya geçirilecek sistem çerçevesinde ihtiyaç duyulan verilerin, kamuya açık kaynaklardan öngörülen sürelerde temini mümkün olmayabilecektir. Bu çerçevede söz konusu verilerin, bildirim formunda belirtilen şekliyle PETDER üyesi teşebbüslerden veya doğrudan rafineriden temini gerekebilecektir. Bu hususlar dikkate alındığında, uygulanması planlanan bilgi değişimi sisteminin kısa vadede olduğu kadar uzun vadede rekabete aykırı etkiler doğurma ihtimalinin dışlanabilmesi bakımından, veri toplama ve derleme işlemlerinin bağımsız üçüncü kuruluşlar eliyle yürütülmesinde fayda görülmektedir.

Bütün bu bilgiler ışığında, beyaz akaryakıt ve oto LPG dağıtım pazarlarının, veri bir bilgi değişimi anlaşmasının rekabete aykırı etki doğurmasına müsait bir yapı sergilediği; bununla birlikte ilgili pazarın aşırı derecede şeffaflaşmış bir yapıda olması, paylaşılan bilgilerin büyük ölçüde kamuya açık nitelikte bilgilerden oluşması, bilgilerin bağımsız üçüncü kuruluşlar tarafından da toplanabileceğinin taahhüt edilmesi, bilgilerin toplanarak derlenmesi neticesinde oluşturulacak istatistikî verilerin hiçbir teşebbüsün bireysel fiyat, maliyet veya karlılık gibi bilgilerini dışa vurmayacak nitelikte olması ve nihayetinde, elde edilen istatistikî verilerin kamuya açık bir şekilde paylaşılacak olması dikkate alındığında, PETDER tarafından yürütülecek bildirim konu uygulama

kapsamında gerekleŒecek olan bilgi deęiŒiminin, ilgili pazarlarda rekabetçi endiŒelere mahal verme imkanının bulunmadığı değerlendirilmektedir. Bu çerçevede anılan uygulamanın 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında yer almadığı sonucuna ulaŒılmıştır.

G.4.2. Kanun'un 6. Maddesi Kapsamında Yapılan Değerlendirme

340 GemiŒ tarihli çok sayıdaki Kurul kararında da vurgulandığı üzere, bildirim konusu uygulamanın gerekleŒeceėi pazarlarda hiçbir teŒebbüs tek baŒına hâkim durumda bulunmamaktadır. Bunun yanında herhangi bir Œekilde dıŒlayıcı unsur içermeyen bildirim konu bilgi deęiŒimi sistemi kapsamında, sisteme taraf teŒebbüslerce birlikte hâkim durumun kötüye kullanılması olasılığının da bulunmadığı değerlendirilmektedir. Bu çerçevede söz konusu uygulamanın 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesine aykırı olmadığı kanaatine varılmıştır.

H. SONUÇ

350 Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre, Petrol Sanayi Derneği tarafından haftalık ya da aylık olarak akaryakıt ve oto LPG piyasalarında bazı bilgilerin toplanarak istatistikî veri olarak derlenmesi ve değerlendirmelerle birlikte kamuoyuyla paylaŒılmasına iliŒkin bildirim konusu uygulamaya, veri toplama ve derleme iŒlemlerinin bağımsız kuruluş ya da kuruluşlar eliyle yürütülmesi halinde 4054 sayılı Kanun'un 8. maddesi kapsamında menfi tespit belgesi verilmesine OYBİRLİğİ ile karar verilmiştir.